

A group of people are playing basketball on an outdoor court. A basketball is in the air near the hoop. The court is surrounded by a fence and a modern building with many windows is in the background. The text 'TEMADAG OM SKOLETRIVEL FOR ALLE' is overlaid on the image.

TEMADAG OM SKOLETRIVEL FOR ALLE

20. november 2020

Lene Dørfler og Lisbeth Holm Olsen
Center for forebyggelse i Praksis, KL

Formålet er at give inspiration til at styrke rammerne for skolernes trivselsarbejde med afsæt i nyeste viden på området og procesværktøjet skoletrivsel for alle

Program

9.30 Velkomst og præsentation

Kort indflyvning til mental sundhed og skoletrivsel v/ Lisbeth Holm Olsen, specialkonsulent, Center for Forebyggelse i praksis og Marie Hultberg, Cand. Pæd. Pæd. Soc og konsulent, Ikast Brande

Mental sundhed og sygdom hos børn og unge i alderen 10-24 år - forekomst, udvikling og forebyggelsesperspektiver v. Katrine Finke, sekretariatschef i Vidensrådet for Forebyggelse

Skoletrivsel for alle og præsentation af procesværktøj v/Marie Hultberg, Cand. Pæd. Pæd. Soc og konsulent, Ikast Brande Kommune

12.00 Frokost og netværk

Afprøvning af overblikøvelsen fra *Skoletrivsel for alle* v/Charlotte Helbo, Dansk Center for Undervisningsmiljø, Marie Hultberg, Cand. Pæd. Pæd. Soc og konsulent, Ikast Brande Kommune

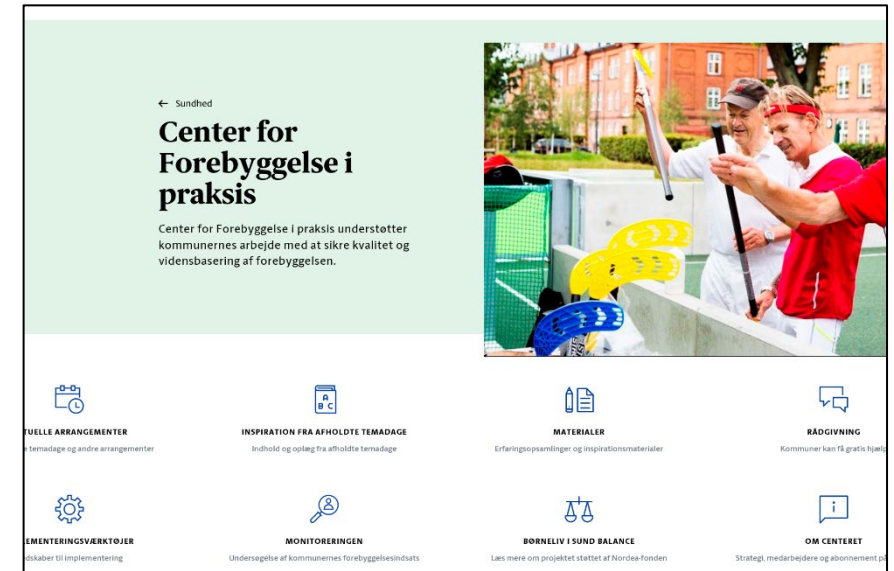
Strategisk arbejde med skoletrivsel i et skolelederperspektiv v/Claus Bredahl, skoleleder på Engesvangskolen, Ikast-Brande Kommune

Workshop: Hvad er erfaringen og hvordan kan det strategiske trivselsarbejde styrkes?
v/ Center for Forebyggelse i praksis

15.00 Afrunding af dagen v/ *Center for Forebyggelse i praksis, KL*

Center for Forebyggelses i praksis

- Formidle viden om vidensbaserede forebyggelsesindsatser
- Understøtte implementering af vidensbaserede forebyggelsesindsatser
- Brobygning mellem forskning og praksis og bidrage til udvikling af nye vidensbaserede forebyggelsesindsatser

www.kl.dk/forebyggelseipraksis

Kort præsentation

- ❖ Navn
- ❖ Hvor i organisationen arbejder du?

KORT INDFLYVNING TIL MENTAL SUNDHED OG SKOLETRIVSEL

V/ LISBETH HOLM OLSEN,
SPECIALKONSULENT, CENTER FOR
FOREBYGGELSE I PRAKSIS, KL

MARIE HULTBERG, CAND. PÆD. PÆD. SOC
OG KONSULENT, IKAST BRANDE

Hvad er mental sundhed?

Mental sundhed

*...en tilstand af trivsel,
hvor individet kan udvikle sig
og udfolde sine evner,
kan håndtere belastninger,
indgå i positive sociale relationer
og bidrage til fællesskabet*

Sundhedsstyrelsen og WHO

Det mentale sundhedsspektrum

Behandling
Fokus på at helbrede skader

Forebyggelse
Fokus på at forebygge risikofaktorer

Sundhedsfremme
Fokus på at fremme ressourcer

Hidtidigt fokus

Mentalt Usund
Mistrivsel
Udbrændthed

Moderat
mental sundhed

Mentalt Sund
Trivsel
Blomstrende

SYG

Kontinuerlig proces livet igennem

Faktorer der påvirker den mentale sundhed

INDSÆT EMNE

Individ

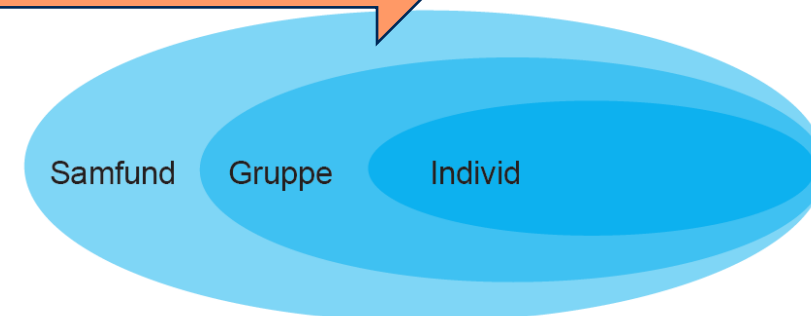
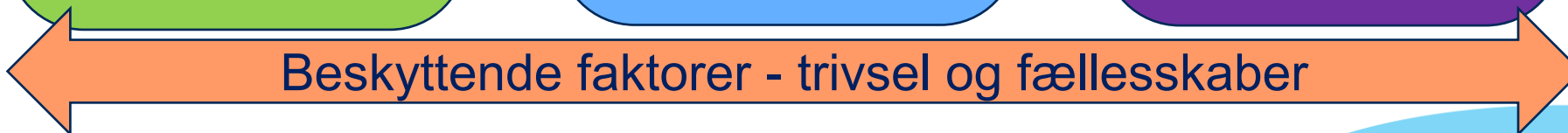
- Self-efficacy (tro på egen formåen)
- Evne til at håndtere stress og belastninger
- Følelse af at høre til (tilhørsforhold)

Gruppe

- Nærvær og omsorg fra forældre og primære voksne
- Støttende sociale relationer
- Deltagelse i inkluderende fællesskaber

Samfund

- Et støttende og trygt uddannelses- og arbejdsmiljø og civilsamfund
- Trygge boligforhold, økonomisk sikkerhed

ABC for mental sundhed

Forskningsbaseret universel indsats til at fremme mental sundhed i den danske befolkning

To ben:

- Information om mental sundhed (individniveau)
- Skabe rammer og betingelser, som gør det let for den enkelte at gøre noget aktivt, gøre noget fælles og gøre noget meningsfuldt

Link til film om mental sundhed:
<https://vimeo.com/432507631>

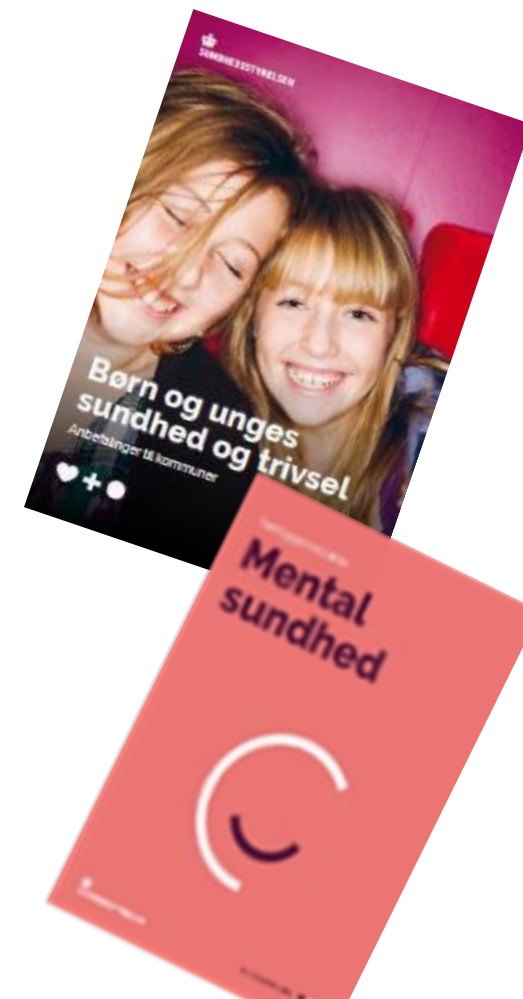
Skolen og fritidsliv som arena

Anbefalinger fra Sundhedsstyrelsen:

Fremme af elevers trivsel i skolen gennem opbygning af sociale, inkluderende og positive fællesskaber.

Undervise i trivsel som en integreret del af den øvrige undervisning ved at fremme positivt klassemiljø, styrke eleverne handlekompetence og fremme positiv adfærd.

Styrke flere børn og unges deltagelse i fritidsaktiviteter med henblik på at skabe positive sociale relationer og øge trivsel – en særlig opmærksomhed på sårbare og foreningsuvante

Skoletrivsel

En tilstand, der både fremmes og hæmmes af de betingelser, som er til stede på skolen

En tilstand med forskellige indgangsvinkler:

- **Fysisk og psykisk *trivsel***
- **Virke og deltagelse – elevernes muligheder for at ”virke” fagligt og socialt – det vil sige elevens mulighed for deltagelse i undervisning, andre aktiviteter og socialitet. Dette vil have betydning for elevernes oplevelse af faglige og personlige kompetencer: self efficacy, social kompetence, resiliens**
- **Vellidthed og oplevelsen af at høre til i fællesskabet - elevens oplevelse af at blive mødt med anerkendelse, sympati og tolerance fra lærere, pædagoger og kammerater**

”Uden vellidthed bliver det vanskeligt at virke, og uden adgang til virke bliver velvære begrænset og udfordret”.

Rabøl Hansen

Inspireret af Helle

MENTAL SUNDHED OG SYGDOM HOS BØRN OG UNGE I ALDEREN 10-24 ÅR - FOREKOMST, UDVIKLING OG FOREBYGGELSESPERSPEKTIVER

V. KATRINE FINKE, SEKRETARIATSCHEF I VIDENSRÅDET FOR
FOREBYGGELSE

OPLÆG EFTERSENDES I UGE 48

INDSÆT TITEL

SKOLETRIVSEL FOR ALLE OG PRÆSENTATION AF PROCESVÆRKTØJ

V/MARIE HULTBERG, CAND. PÆD. PÆD. SOC OG KONSULENT,
IKAST BRANDE KOMMUNE

INDSÆT EMNE

Center for
Forebyggelse i praksis

Skoletrivsel

Skoletrivselforalle.dk forstår skoletrivsel som et tilstand, der både fremmes og hæmmes af de betingelser, som er til stede på skolen, hvorfor det er meningsfuldt at arbejde strategisk med skoletrivslen og ikke blot trivselsarbejde rettet mod individet.

Skoletrivsel forstås som en tilstand, der er sammensat af tre forskellige indgangsvinkler:

- Fysisk og psykisk velvære
- Virke og deltagelse – elevernes muligheder for at "virke" fagligt og socialt – det vil sige elevens mulighed for deltagelse i undervisning, andre aktiviteter og socialitet. Dette vil have betydning for elevernes oplevelse af faglige og personlige kompetencer: self efficacy, social competence, resiliens
- Vellidthed og oplevelsen af at høre til i fællesskabet - elevens oplevelse af at blive mødt med anerkendelse, sympati og tolerance fra lærere, pædagoger og kammerater

"Uden vellidthed bliver det vanskeligt at virke, og uden adgang til virke bliver velvære begrænset og udfordret".

SKOLETRIVSEL FOR ALLE

EN FÆLLES STRATEGI

Marie Hultberg. Udviklingskonsulent i Ikast-Brande Kommune

**SKOLETRIVSEL
FOR ALLE**
EN FÆLLES STRATEGI

www.skoletrivselforalle.dk

Agenda

1. Hvorfor strategisk arbejde med trivsel?

- baggrunden for projektet
- vidensgrundlaget

2. Hvordan så arbejde strategisk med trivsel?

- Hvad forstår vi med strategi?
- Hvad kendetegner den trivselsfremmende skole?
- Strategiske tilgange

3. Den strategiske proces i skoletrivselforalle.dk

Hvorfor arbejde med trivsel fra en strategisk vinkel?

Skolen er en vigtig arena for børns trivsel – det er den arena vi som samfund stiller til rådighed

Der er masser af viden om hvad der kendetegner trivselsfremmende skoler

Der er masser af gode programmer og initiativer – hvordan skal vi vælge?

Der er masser af erfaringer og godt arbejde på landets skoler

Hvordan kan den viden og erfaring blive tilgængelig og brugbar for så mange som muligt?

Vi startede i 2018 og er nu klar med et strategisk værktøj med skoleledelser som målgruppe

Ekspertes

**SKOLETRIVSEL
FOR ALLE**
EN FÆLLES STRATEGI

Hanne Katrine Kroghstrup
Bjørn Holstein
Hanne Viskum

Erfaringer fra praksis

Workshops og afprøvning af prototype med deltagelse af ledere og medarbejdere fra 20 skoler i en række forskellige kommuner

Ikast-Brande Kommune
DCUM
Psykiatrifonden

Hvad er strategisk trivselsarbejde?

I Skoletrivselforalle.dk forstår vi overordnet set strategisk trivselsarbejde som arbejdet med at mobilisere de kræfter, der skal skubbe de relevante handlinger i gang for at fremme trivslen på skolen.

Den røde tråd fremfor
enkeltstående løsrevne
indsatser

Kendetegn i den trivselsfremmende skole

Helskoletilgang

Gradueret tilgang

Elevdeltagelse

Kvalificerede indsatser

Kompetencer

Trivselsfremmende helskoletilgang – wholeschool approach

Positivt skolemiljø

Høj social kapital: godt samarbejde – fælles normer og idealer

Værdier kendte og anerkendte

Fysisk miljø
æstetisk og trygt

Deltagelse: ”Det er vores skole”
Personale, elever, forældre

Strategi for arbejdet
Planlagt og koordineret
Udgangspunkt i skolens behov

Trivsel er højt profileret: ”Det er vores alles ansvar”

Gradueret indsats

Indgribende trivselsarbejde

Mistrivselshåndtering
Rettet mod *de enkelte*

Forebyggende trivselsarbejde

Forebyggende indsats
Rettet mod *de få* eller
et specifikt område

Trivselsfremmende arbejde

Trivselsfremmende indsats
Rettet mod *de mange*

Elevdeltagelse

“There is overwhelming evidence that the level of participation that the school and classroom encourages is another key factor in producing high levels of moral and performance in both teacher and pupils and in both academic, and social and emotional learning” (Weare, 2000).

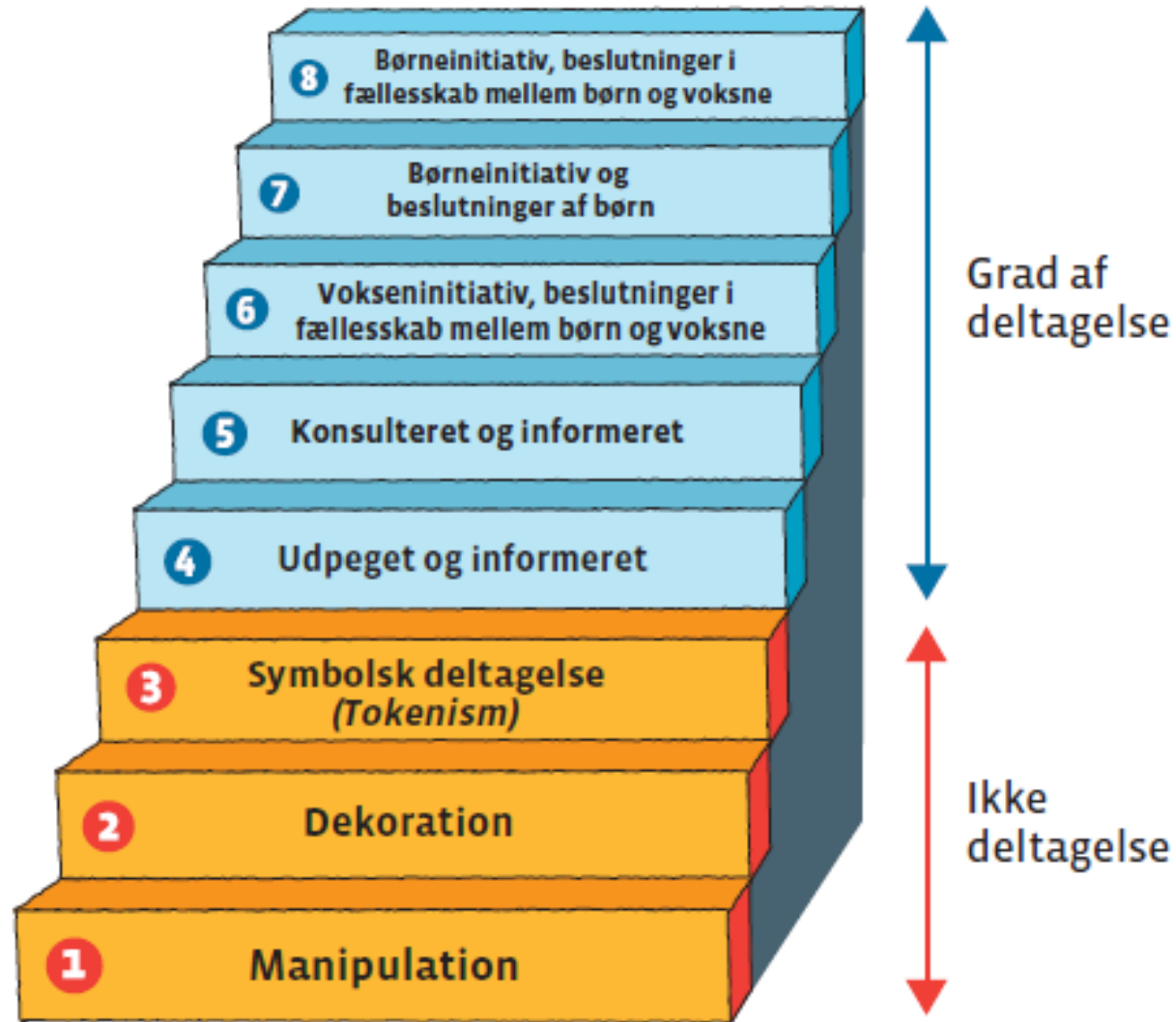

Elevdeltagelse

- Hvad betyder det at være deltagende?
- Hvad betyder det at elever er deltagende?

Harts deltagelsesstige

Kvalificerede indsatser

Der er intet
så praktisk
som en god
teori

Didaktik:

Sammenhæng mellem aktiviteter og kompetencer

Aktive former for undervisning

Fokuseret undervisningstid

Eksplícitte færdigheder og kompetencer

Triv nu

Perspekt

Og mange
andre...

Kompetencer

Mistrivselshåndtering

Indsatser i
grupper og
klasser med
særlige behov

Klasseledelse

- Relationskompetence
- Didaktiske kompetencer
- Regelledelse

Trivselsfremme
indsatser

Grundpræmisser

Skoletrivsel angår alle og er for alle aktører i skolen.

Skoletrivsel handler om positive fællesskaber: ”fællesskab er nærmest et mirakelmiddel, det fremmer alle facetter af trivsel, og effekterne er tilsyneladende meget store” (Bjørn Holstein)

De voksne har afgørende betydning for skoletrivslen f.eks. ved den måde de bedriver klasseledelse og danner relationer til eleverne

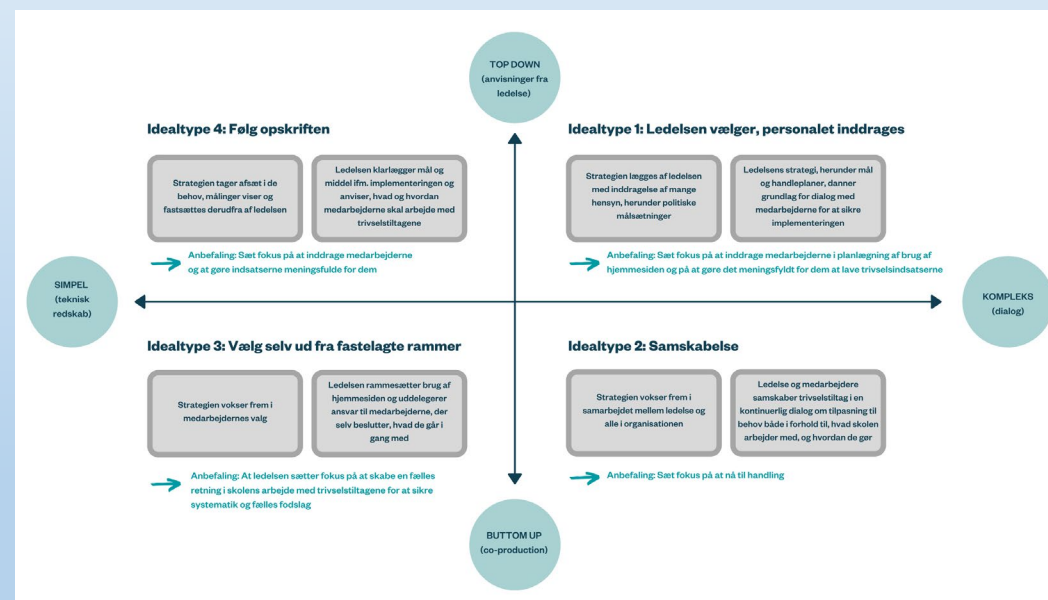
Eleverne er en vigtig ressource ind i arbejdet med at forbedre trivsel på skolen og bør som udgangspunkt altid inddrages

Arbejdet med skoletrivsel skal drives af et ressourceorienteret fokus og i en positiv ånd

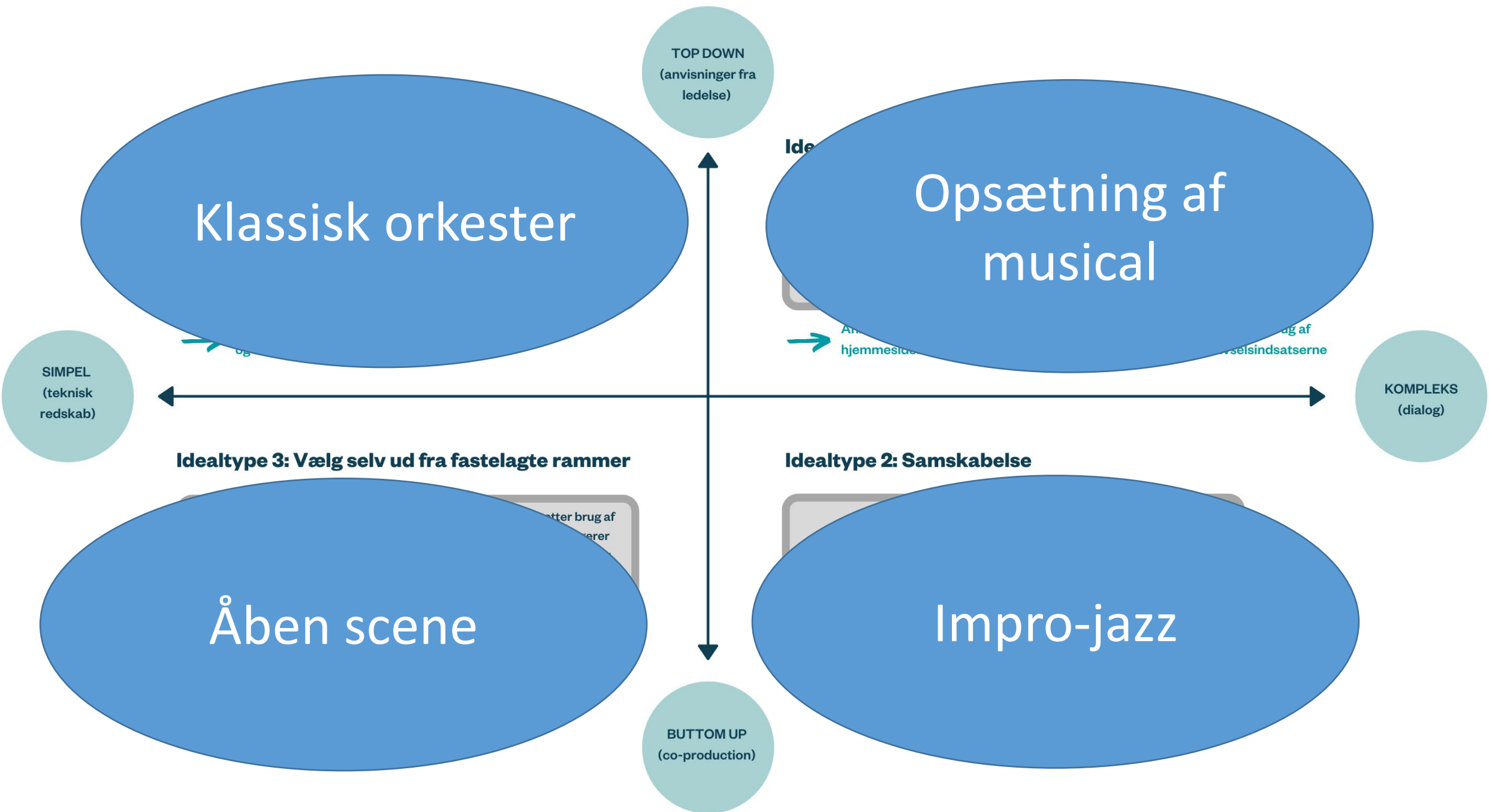
Strategi – at mobilisere kræfterne der skubber handlinger igang

Strategisk tilgang

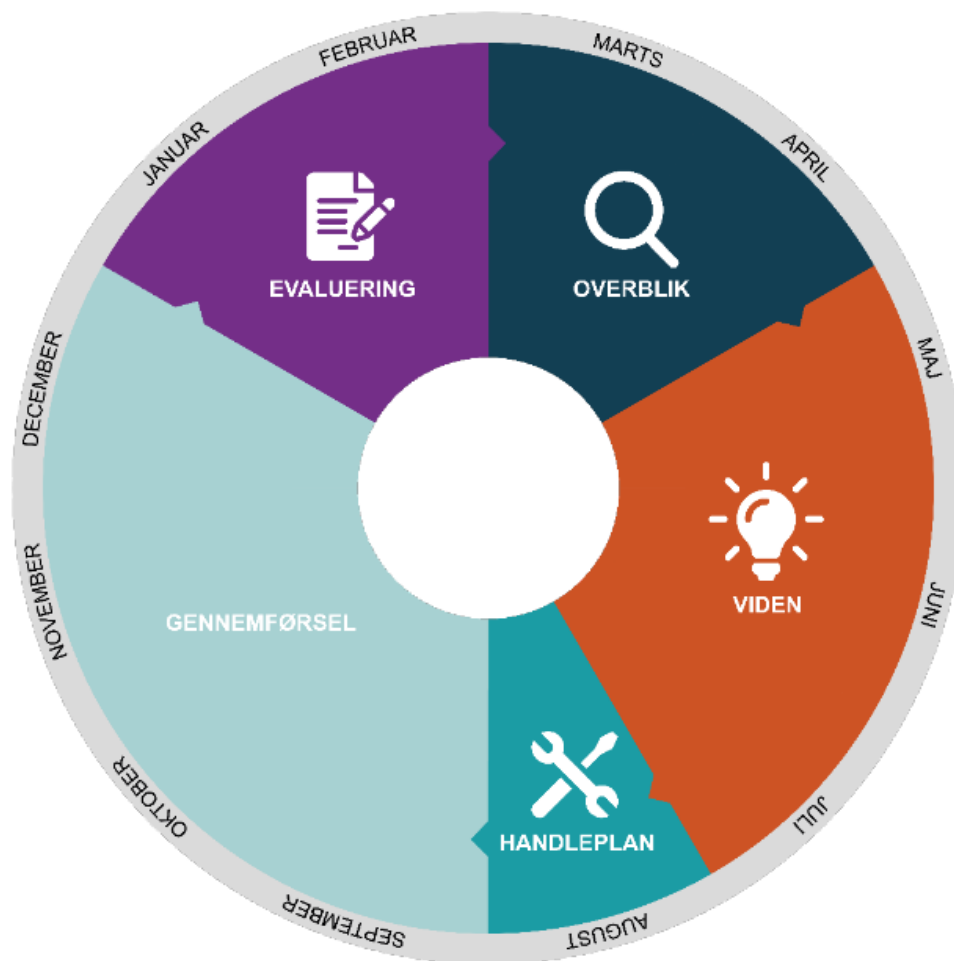

What to do? Where to start?

INDSÆT TITEL

Frokost og netværk

INDSÆT EMNE

KL

Center for
Forebyggelse i praksis

AFPRØVNING AF OVERBLIKSØVELSEN FRA SKOLETRIVSEL FOR ALLE

V/CHARLOTTE HELBO, DANSK CENTER FOR
UNDERVISNINGSMILJØ

MARIE HULTBERG, CAND. PÆD. PÆD. SOC OG KONSULENT,
IKAST BRANDE KOMMUNE

Overbliksovelse

Første skridt i trivselsteamets arbejde..

Trin 1 – individuel vurdering af hvor skolen står

Trin 2 – fælles dialog i trivselsteamet om perspektiver og fælles vurdering

Trin 3 – vælg et vidensområde

**SKOLETRIVSEL
FOR ALLE**
EN FÆLLES STRATEGI

Overblikøvelse

Hvad vil en skole få ud af
overblikøvelsen?

Overbliksovelse

Udfyld individuelt vurderingsskalaen set ud fra den rolle du har på skolen/i kommunen/forvaltningen/organisationen og det fokus, du synes, I har.

Med en sidemakker skal I hver især fortælle, hvorfor I har vurderet jeres fokusområde på de vidensområder, som I har.

Hvis I skulle vælge, hvilket vidensområde, det giver bedst mening for jer at arbejde med fremadrettet, hvad vil I så vælge?

Hvordan kan I understøtte skolernes strategiske arbejde med trivsel med den funktion I har?

INDSÆT TITEL

STRATEGISK ARBEJDE MED SKOLETRIVSEL I ET SKOLELEDERPERSPEKTIV

*VI CLAUD BRED AHL, SKOLELEDER PÅ ENGESVANGSKOLEN, IKAST-
BRANDE KOMMUNE*

INDSÆT EMNE

KL

Center for
Forebyggelse i praksis

WORKSHOP: HVAD ER ERFARINGEN OG HVORDAN KAN DET STRATEGISKE TRIVSELSARBEJDE STYRKES?

V/ LISBETH HOLM OLSEN OG LENE DØRFLER CENTER FOR
FOREBYGGELSE I PRAKSIS, KL

Drøftelse – to og to

Spørgsmål til inspiration:

Hvad er jeres erfaringer?

- Hvordan arbejder I med at fremme trivsel og fællesskaber?
- Hvordan organiseres arbejdet, hvem gør hvad?
- Del gode eksempler til inspiration

Drøftelse – to og to

Spørgsmål til inspiration:

- Hvordan styrkes indsatsen i egen skole/kommune?
- Del gode eksempler til inspiration

Det videre arbejde og afrunding af dagen v/ Center for Forebyggelse i praksis, KL